

Sygn. akt VIII GC 492/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górska

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Perkowska

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2015 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Młyn (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko R. M. (1)

o zapłatę

I uchyla w stosunku do pozwanego R. M. (1) nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 24 lutego 2014 r. wydany w sprawie VIII GNc 61/14 i oddala powództwo;

II zasądza od powódki Młyn (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz pozwanego R. M. (1) kwotę (...) (sześciu tysięcy siedmuset dziewięćdziesięciu dwóch) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 492/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 lutego 2014 r. powódka Młyn (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w N. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych R. P., D. P. i R. M. (1) na jej rzecz kwoty 85.118,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu oraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wskazano, że pozwani byli członkami zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od początku jej istnienia. R. P. i R. M. (1) zostali wykreśleni z zarządu 1 sierpnia 2011 r., zaś D. P. nadal pełni tę funkcję. Spółka nabyła od powódki towar, a wierzytelność powódki z tego tytułu stała się wymagalna pomiędzy lipcem i sierpniem 2010 roku. Powódka uzyskała nakaz zapłaty wydany 18 listopada 2010 r., dotyczył on należności głównej z odsetkami i kosztami postępowania. Na jego podstawie wszczęła postępowanie egzekucyjne skierowane do całego majątku spółki. W jego toku wyegzekwowano jedynie 951,96 zł tytułem odsetek. Koszty postępowania egzekucyjnego wyniosły 1.300,71 zł. Wezwania do zapłaty skierowane do pozwanych okazały się bezskuteczne. W ocenie powoda bezskuteczność egzekucji została spowodowana tym, że członkowie zarządu spółki (...) uchybili obowiązkowi złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, przy czym wszyscy pozwani byli członkami zarządu w czasie, gdy istniał obowiązek zgłoszenia upadłości, w czasie zaciągnięcia zobowiązań względem powódki i gdy zobowiązania stały się wymagalne. Wysokość należności powódka określiła na 86.070,58 zł, wskazując że składa się na nią 54.784,98 zł tytułem należności głównej, odsetki ustawowe od kwot wskazanych w nakazie zapłaty wyliczone na dzień 17 stycznia 2014 r., koszty postępowania sądowego (4.302 zł) oraz koszty postępowania egzekucyjnego (900 + 1.300,71 zł). Podaną kwotę pomniejszono o wyegzekwowaną od spółki sumę.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił żądanie powódki.

Pozwany R. M. (1) wywiódł zarzutu od nakazu zapłaty, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie w całości powództwa w stosunku do niego, a także zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że przestał być członkiem spółki (...) 8 stycznia 2011 r. w związku z odwołaniem z tej funkcji. Odnosząc się do przesłanek odpowiedzialności wynikających z art. 299 § 1 k.s.h. pozwany podniósł, że nie ponosi winy za niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości, gdyż nie miał informacji o sytuacji finansowej spółki i kontaktu z księgowością spółki. Okoliczności te powodowały brak możliwości stwierdzenia istnienia podstawy do ogłoszenia upadłości. Od momentu powstania spółki (...) funkcjonował bowiem pomiędzy członkami zarządu precyzyjny podział ról, a D. P. zajmował się na zasadzie wyłączności sprawami finansowo – księgowymi. Pozwany R. M. (1) zajmował się zaś czynnościami stricte produkcyjnymi – kontrolował park maszynowy, sprawował nadzór nad pracownikami, nadzorował zasiewy i zbiory. Pozwany w ogóle nie zajmował się sprawami dotyczącymi zawierania umów, dokonywania rozliczeń, stąd jedynie D. P. mógł stwierdzić czy spółka popadła w stan niewypłacalności. Podział obowiązków nastąpił według zdolności i predyspozycji, opierał się na wzajemnym zaufaniu, a wykonywanie znacznej ilości prac w warunkach polowych wykluczało podejmowanie dodatkowych czynności przez pozwanego R. M. (1). Brak wiedzy pozwanego nie wynikał z braku zainteresowania kondycją finansową, wielokrotnie zwracał się on do D. P. o udzielenie informacji w przedmiocie stanu zobowiązań. Otrzymywał wówczas zapewnienie o dobrej sytuacji finansowej spółki i bieżącym regulowaniu zobowiązań. Gdy pozwany w 2011 r. zorientował się, że przekazywane mu informacje miały charakter szczątkowy i nierzetelny, po uzyskaniu wiedzy o istnieniu dwóch wymagalnych zobowiązań złożył rezygnację z pełnienia funkcji w zarządzie spółki. Wcześniej, gdy spółka znajdowała się na etapie rozruchu, brak było podstaw do przyjęcia, że istnieje niewypłacalność. Ponadto sporne wierzytelności powstały i stały się wymagalne w okresie, gdy nie powstał jeszcze obowiązek sporządzenia sprawozdania finansowego. Pozwany R. M. (2) zachował należyłą staranność i mimo wielokrotnych prób zdobycia informacji nie uzyskał dostępu do dokumentacji księgowej. W tej sytuacji nie można obciążać go odpowiedzialnością za działanie osoby trzeciej. Nawet wobec podejrzeń co do złej sytuacji finansowej spółki pozwany nie byłby w stanie skutecznie złożyć wniosku o ogłoszenie upadłości wobec nieposiadania pełnych, rzetelnych informacji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w D. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 kwietnia 2010 r. i Członkami zarządu spółki byli pozwany R. M. (1), D. P. oraz R. P..

Okoliczność bezsporna

Adres siedziby spółki był tożsamy z miejscem zamieszkania D. P.. Na ten adres kierowana była korespondencja skierowana do spółki (...).

Dowód:

- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229

- zeznania świadka P. A. k. 312-314

Już w początkowym okresie funkcjonowania spółki pomiędzy członkami zarządu dokonany został wyraźny podział ról, zadań związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

R. M. (1) prowadził gospodarstwo rolne, w związku z czym nadzorował prowadzenie upraw i zbiorów na rzecz spółki (...). Na bieżąco zajmował się sprawami technicznymi, zarządzaniem produkcją, ulepszaniem maszyn.

D. P. zawierał umowy z pracownikami, zajmował się wypłatą wynagrodzeń, organizacją zakupów i zamawianiem towaru. Miał organizować księgowość spółki i nadzorować prowadzenie dokumentacji.

Dowód:

- zeznania świadka W. Ł. k. 165-166
- zeznania świadka K. S. k. 166-167
- zeznania świadka B. S. k. 167-169
- zeznania świadka A. M. k. 169-171
- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229

Pozwany nie miał swobodnego wglądu do dokumentacji księgowej spółki. Gdy zwracał się do W. P. o umożliwienie zapoznania się z dokumentacją finansową otrzymywał informację, że księgowość nie jest obecna. Wskazywał kilka miejsc położenia dokumentacji, w których ostatecznie nie było możliwe zapoznanie się z nią. Nie było możliwe zapoznanie się z dokumentacją księgową i korespondencją z kontrahentami w siedzibie spółki (...).

Pozwany nie zajmował się sprzedażą, nie miał wiedzy o danych kontrahentów spółki (...). Sporadycznie dokonywał zakupu surowca, gdy go zabrakło w toku produkcji i należności regulował z własnych środków. Nadto wydierżawiał dla spółki (...) plac budowy, przy czym spółka nie regulowała na bieżąco należności z tego tytułu.

Pozwany nie posiadał kodów (...) i (...) do konta bankowego, prowadzonego dla spółki, w związku z czym samodzielnie nie wykonywał w imieniu spółki przelewów środków.

Dowód:

- zeznania świadka A. M. k. 169-171
- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229

Na mocy uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D. z dnia 29 września 2010 r. podwyższono kapitał zakładowy spółki z kwoty 80.000 zł do kwoty 160.000 zł poprzez utworzenie 80 nowych udziałów o wartości nominalnej po 1.000 zł każdy. Nowoutworzone udziały zostały objęte przez P. A. i pokryte wkładem pieniężnym. P. A. przystąpił do spółki (...) obejmując ww. udziały.

Podczas zgromadzenia pozwany R. M. (1) zwracał się do D. P. o umożliwienie wglądu do ksiąg (...) spółki (...). Pozwany sporządził również pisemny wniosek w ww. zakresie. Nie otrzymał żądanych informacji.

Dowód:

- protokół Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 29.09.2010 r. k. 192-196
- oświadczenie o przystąpieniu do spółki z dnia 29.09.2010 r. k. 197-198
- zeznania świadka B. S. k. 167-169
- zeznania świadka A. M. k. 169-171
- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229

Po objęciu udziałów przez P. A. przejął on obowiązki związane z dokonywaniem płatności, regulowaniem zobowiązań powstałych po przystąpieniu do spółki. Od września do grudnia 2010 roku pełnił funkcję prokurenta w spółce (...).

Pozwany R. M. (1) zwracał się do P. A. w październiku 2010 roku o określenie wysokości zobowiązań, lecz ten nie potrafił określić wysokości należności pozostałych do uregulowania. Przedstawił tylko stan należności, powstałych po objęciu funkcji prokurenta w spółce, związanych z zawarciem umów za jego pośrednictwem. Również P. A. nie otrzymał kompleksowej informacji o kondycji (...) spółki (...) i wglądu do prowadzonej dokumentacji księgowej.

Dowód:

- zeznania świadka A. M. k. 169-171
- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229
- zeznania świadka P. A. k.312- 313

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18 listopada 2010 r. (sygn. akt X GNc 2890/10) Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D. na rzecz powódki Młyn (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 54.784,98 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot:

- 4.366,17 zł od dnia 9 lipca 2010 r.,
- 4.961,92 zł od dnia 13 lipca 2010 r.,
- 5.587,75 zł od dnia 15 lipca 2010 r.,
- 5.228,28 zł od dnia 17 lipca 2010 r.,
- 4.623,46 zł od dnia 27 lipca 2010 r.,
- 5.032,17 zł od dnia 28 lipca 2010 r.,
- 5.140,73 zł od dnia 30 lipca 2010 r.,
- 5.255,68 zł od dnia 31 lipca 2010 r.,
- 8.244,33 zł od dnia 5 sierpnia 2010 r.,
- 6.344,49 zł od dnia 13 sierpnia 2010 r.

oraz kwotą 4.302 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Dowód:

- nakaz zapłaty z dnia 18.11.2010 r. k. 19

W grudniu 2010 r. pozwany dowiedział się o istnieniu wierzytelności powódki wobec spółki (...). Wiedzę taką powziął w oparciu o korespondencję skierowaną do spółki, przy czym do przekazania mu osobiście korespondencji nakłonił listonosza. Informacje dotyczące wierzytelności powódki przekazała w lutym 2011 roku pozwanemu księgowa B. S..

Dowód:

- zeznania świadka A. M. k. 169-171
- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229

W dniu 8 stycznia 2011 r. pozwany R. M. (1) złożył rezygnację z funkcji wiceprezesa spółki (...). W związku ze złożoną rezygnacją Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki na mocy uchwały nr (...) odwołało pozwanego z funkcji wiceprezesa oraz członka zarządu.

Przed złożeniem rezygnacji pozwany ponownie zwracał się do D. P. o udostępnienie dokumentacji finansowej spółki, faktur wystawionych w związku z działalnością spółki.

Dowód:

- uchwała nr (...) k. 48
- lista obecności k. 49
- zeznania powoda R. M. (1) k. 172-173, 228-229

Pozwany R. M. (1) wytoczył przeciwko spółce (...) powództwo o zapłatę kwoty 69.959,58 zł z odsetkami i kosztami procesu. Pozew został złożony w dniu 8 lutego 2011 r. w G. i sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I C 266/11. Należności wynikały z faktur wystawionych w związku ze zbyciem zbóż i słomy na rzecz spółki.

Dowód:

- pozew w sprawie I C 266/11 k. 258-261

Na podstawie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18 listopada 2010 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności powódka wszczęła postępowanie egzekucyjne. Postępowanie prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie pod sygn. KM 999/11. Postanowieniem z dnia 26 lipca 2012 r. postępowanie zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Koszty postępowania, pokryte z zaliczki uiszczonej przez powódkę, wyniosły 1.300,71 zł. Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2011 r. przyznano powódce koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 900 zł.

Dowód:

- postanowienie z dnia 26.07.2012 r. k. 21
- postanowienie z dnia 30.04.2011 r. k. 22

Pismem z dnia 17 stycznia 2014 r. R. M. (1) został wezwany do zapłaty kwoty 85.142,85 zł w terminie do dnia 27 stycznia 2014 r.

W odpowiedzi pozwany odmówił zapłaty wskazując, że nie miał styczności ze sprawami finansowymi spółki i prowadzący je D. P. zapewniał, że roszczenia wierzycieli są uregulowane. Nie miał zatem podstaw do stwierdzenia, że spółka jest niewypłacalna. Podkreślił, że nie miał dostępu do dokumentacji finansowej ani możliwości uzyskania miarodajnych informacji dotyczących działalności spółki od D. P..

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 17.01.2014 r. k. 18

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie podkreślenia wymaga fakt, iż nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 lutego 2014 r. uprawomocnił się w stosunku do R. P. i D. P.. Z tego względu rozpoznanie sporu i badanie przesłanek odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dotyczyło wyłącznie pozwanego R. M. (1).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony, w tym protokołów zebrań wspólników spółki (...), dokumentów postępowania egzekucyjnego oraz nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanym przeciwko spółce (...). Żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności powołanych dokumentów. W ograniczonym zakresie przydatne okazały się dokumenty z akt sprawy, toczącej się przed Sądem Rejonowym w Gryfinie pod sygn. akt I C 266/11. Na ich podstawie ustalono, że z powództwa R. M. (1) toczy się przeciwko spółce (...) postępowanie, w którym pozwany dochodzi zapłaty należności za dostarczone powódce produkty. Strona powodowa nie sprecyzowała ostatecznie, jakie inne okoliczności miałyby zostać stwierdzone za pośrednictwem wskazanego dowodu, stąd Sąd ograniczył się do powołanych powyżej ustaleń.

Podstawą ustaleń faktycznych były przede wszystkim zeznania świadków oraz pozwanego R. M. (1). Wskazać trzeba, że zeznania W. Ł. w ograniczonym zakresie przyczyniły się do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jako że świadek nie miał wiedzy na temat podziału obowiązków pomiędzy członkami zarządu w spółce (...) i przyjętych zasad jej funkcjonowania. Zeznania świadków K. S., B. S., A. M., P. A. i pozwanego Sąd uznał za wiarygodne, jako że wzajemnie korespondowały ze sobą w zakresie kwestii dotyczących rozdziału zadań pomiędzy wspólnikami i możliwości uzyskania przez pozwanego informacji dotyczących sytuacji finansowej spółki. Z zeznań tych wynika, że pozwany nie uczestniczył w jakichkolwiek rozliczeniach z kontrahentami czy pracownikami, nie zajmował się zamówieniami towaru czy sprzedażą i nie miał wglądu do dokumentacji pozwanej spółki. B. S., zatrudniona jako księgowa w pozwanej spółce oraz P. A., pełniący funkcję prokurenta spółki przez trzy ostatnie miesiące 2010 roku potwierdzili, że pozwany czynił starania, aby uzyskać informacje dotyczące stanu zobowiązań spółki (...), lecz D. P. unikał odpowiedzi, zapewniał ze wszystko jest w porządku i nie wskazywał miejsca położenia dokumentacji.

Powództwo zostało oparte na przepisie art. 299 § 1 i 2 k.s.h. Zgodnie z powołanymi przepisami jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania (§1). Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest fakt powstania należności wobec (...) spółki z o.o., jej wysokości, jak też i to, że pozwany pełnił funkcję członka zarządu spółki (...) w chwili jej powstania. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany R. M. (1) nie podważał przytoczonych przez powódkę twierdzeń dotyczących okresu pełnienia funkcji wiceprezesa i członka zarządu oraz prawomocności nakazu zapłaty z dnia 18 listopada 2010 r. Przypomnieć jedynie w tym miejscu należy, że pozwany złożył rezygnację z funkcji wiceprezesa i został odwołany w dniu 8 stycznia 2011 r., a zatem po wydaniu powołanego orzeczenia przeciwko spółce (...).

Pozwany nie kwestionował również spełnienia się przesłanki w postaci bezskuteczności egzekucji wobec spółki (...). Dodatkowo zauważyć jedynie trzeba, że powódka przedłożyła postanowienie komornika sądowego, z którego wynika że postępowanie egzekucyjne, toczące się w oparciu o nakaz zapłaty z dnia 18 listopada 2010 r i zaopatrzony w klauzulę wykonalności, zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W orzecznictwie wskazuje się, że ustalenie przewidzianej przesłanki może nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2003r., sygn. V CKN 416/01, opubl. w OSNC 2004, nr 7-8, poz. 129; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2008r., sygn. V CSK 527/07, Lex nr 395215).

Pozwany nie kwestionował również tego, że w okresie sprawowania przez niego funkcji członka zarządu spółki (...) zaistniały podstawy do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Podnosił jednak, że do niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego doszło bez jego winy. W tym zakresie powoływał się w szczególności na istnienie wewnętrznego podziału zadań poszczególnych członków zarządu oraz brak rzeczywistej, obiektywnej możliwości uczestniczenia w czynnościach zarządzania i zapoznania się z kondycją finansową przedsiębiorstwa.

Zgromadzony materiał dowodowy potwierdził, że powoływany podział obowiązków w spółce rzeczywiście istniał. Nastąpił on na mocy ustnego porozumienia członków zarządu i był konsekwencją tego, że pozwany R. M. (1) prowadził własne gospodarstwo rolne i posiadał wiedzę na temat jego funkcjonowania i zarządzania pracownikami, wykorzystywanymi technologiami, produkcji rolnej, działania maszyn. Z zeznań K. S., pracownika spółki (...) wynikało, że pozwany nie zajmował się kwestiami kadrowymi, nie zawierał umów z pracownikami, nie uczestniczył w wypłacie wynagrodzeń. Zarówno świadek W. Ł., jak i świadek K. S. wskazywali, że zawieraniem umów zajmował się D. P., a po wstąpieniu do spółki (...). Pozwany natomiast zarządzał pracownikami w procesie produkcji, czuwał nad przebiegiem tego procesu, zgłaszał zapotrzebowanie na surowce, potrafił naprawić maszyny, ze wszelkimi bieżącymi problemami pracownicy zwracali się do pozwanego. Powołane okoliczności potwierdzały zeznania pozwanego i świadka A. M., z których wynikało, iż to D. P. zajmował się księgowością, sprzedażą i zamawianiem towaru, a pozwany czynnościami o charakterze technicznym. Nie miał zatem wpływu na decyzje wywołujące skutki w dziedzinie finansowej, nie brał udziału w ich podejmowaniu, działając w zaufaniu do D. P..

W orzecznictwie wskazuje się, że odpowiedzialności członka zarządu nie uchyla umowa łącząca członków zarządu co do sposobu kierowania sprawami spółki, w szczególności ustalony umownie podział czynności. Tego rodzaju umowa ma znaczenie tylko wewnątrzorganizacyjne. Przepis art. 299 k.s.h. chroniący interes wierzycieli ma charakter bezwzględnie obowiązujący i nie może być pozbawiony skuteczności przez porozumienie wspólników (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., sygn. II CSK 446/13, (...) Prawnej LEX nr 1480163; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2010 r., sygn. III CSK 46/10, LEX nr 970080; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 kwietnia 2015 r., sygn. I ACa 886/14, LEX nr 1667515; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 sierpnia 2014 r., sygn. I ACa 151/13, LEX nr 1506680).

Niemniej, Sąd doszedł do przekonania, że pozwany wykazał, że pomimo przejawianej w tym kierunku inicjatywy nie miał faktycznej możliwości kierowania polityką finansową spółki, a nawet zapoznania się z działaniami podejmowanymi przez D. P. w tym zakresie, a w konsekwencji zapoznania się ze stanem zobowiązań, nieregulowanych należności wobec kontrahentów itp. Powyższe uzasadnia przyjęcie, że brak jest winy pozwanego w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości pomimo istnienia ku temu podstaw. W powołanych powyżej orzeczeniach wskazuje się bowiem konsekwentnie, że tylko taka sytuacja faktyczna, która rzeczywiście i obiektywnie uniemożliwia uczestniczenie w czynnościach zarządzania sprawami spółki, może uzasadniać wniosek o istnieniu okoliczności przewidzianych § 2 tego artykułu, zwalniających członka zarządu od odpowiedzialności. Taka sytuacja miała zaś miejsce w niniejszej sprawie.

Po pierwsze, zauważyć trzeba, że istniały faktyczne przeszkody w dostępie pozwanego zarówno do dokumentacji księgowej i finansowej spółki, jak również w uzyskaniu pełnej, rzetelnej informacji co do sytuacji, w jakiej spółka pozostawała w 2010 roku. Na okoliczności takie wskazywał sam pozwany oraz świadek A. M.. Podawali oni, że wielokrotnie zwracali się do D. P. o wgląd do dokumentacji, udzielenie informacji i miało to miejsce już we wrześniu, październiku 2010 roku. D. P. wskazywał wówczas na nieobecność księgowej bądź wskazywał różne miejsca położenia dokumentacji, w których faktycznie się ona nie znajdowała. Księgowa B. S. wskazywała przy tym, że z jej strony nie istniały żadne ograniczenia, nie odmawiała członkom zarządu wglądu do ksiąg. Jednocześnie podała, że pozwany zwracał się do udostępnienia omawianej dokumentacji podczas nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników w dniu 29 września 2010 r. i już wówczas wykazywał zniecierpliwienie brakiem możliwości uzyskania niezbędnych danych. Zestawienie zeznań B. S. i pozwanego daje jednocześnie podstawy do uznania, że D. P. nie przekazywał również zarówno księgowej, jak i pozwanemu podstawowych informacji dotyczących stanu zobowiązań spółki (...). Pozwanego zapewniał o regulowaniu zobowiązań na bieżąco, zaś nawet nowej, księgowej pomimo żądań, nie przekazał kompletnej dokumentacji. B. S. wskazywała, że nie wiedziała o zadłużeniu wobec powódki, nie miała wiedzy o wydanym nakazie zapłaty.

Z zeznań A. M. i pozwanego wynika również, że o wydanym na rzecz powódki nakazie dowiedzieli się niejako przypadkowo, przechwytyjąc korespondencję skierowaną do spółki w grudniu 2010 roku. Pomimo kolejnych

wniosków pozwanego o przekazanie informacji i umożliwienie przeglądania dokumentacji, D. P. nie przejawiał jakiegokolwiek inicjatywy w tym zakresie.

Powołane okoliczności potwierdza również treść zeznań P. A., który wskazał że nawet jemu okazana była jedynie część dokumentacji. Wskazał, że pozwany wielokrotnie domagał się okazania dokumentacji, lecz to nie nastąpiło. P. A. pełnił funkcję prokurenta jedynie w okresie od września do grudnia 2010 r. i dysponował wycinkiem dokumentacji dotyczącym tylko tego okresu, pozostała znajdowała się wyłącznie w posiadaniu D. P.. Powołane okoliczności przesadzają o uznaniu, że pozwany był aktywny i interesował się sytuacją finansową spółki. Wobec postawy D. P. uczestniczenie w zarządzaniu spółką okazało się niemożliwe, przez co pozwany nie miał podstawowej wiedzy o polityce finansowej przedsiębiorstwa, wysokości jego zobowiązań i terminowości ich regulowania. Powyższe uzasadnia przyjęcie, że nie ponosi winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (...), skoro nie miał możliwości ustalenia istnienia podstaw do złożenia wniosku w tym przedmiocie.

Po wtóre, na uwagę w tym miejscu zasługuje też fakt, że pozwany nie ignorował sygnałów dotyczących zadłużenia spółki (...), istnienia niezaspokojonych wierzycieli. Uzyskiwane z różnych źródeł szczątkowe informacje, wobec braku możliwości uzyskania wglądu do dokumentacji księgowej, w ocenie Sądu, nie były wystarczające dla wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości. Pomimo podejmowania kroków w kierunku uzyskania wiedzy co do danych wierzycieli, wysokości zaległości, pozwany nie posiadał pełnych, rzetelnych danych w ww. zakresie. Podkreślić zaś trzeba, że art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (t. jedn. Dz. U. 2015 rok, poz. 233 ze zm.) nakłada obowiązek dołączenia do wniosku o ogłoszenie upadłości m. in. spisu wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności, oświadczenia o spłatach wierzytelności. Pozwany zaś takimi danymi z pewnością nie dysponował. W tej sytuacji Sąd uznał, że nawet w grudniu 2010 r. kiedy zaczęły się pojawiać informacje dotyczące zadłużenia i zaległości spółki, wobec braku precyzyjnych danych do ich wysokości, daty wymagalności czy danych wierzycieli, nie mogły one stanowić wystarczającej podstawy do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Zauważyć również trzeba, że spółka (...) została zarejestrowała w Krajowym Rejestrze Sądowym w kwietniu 2010 roku. Do momentu powzięcia jakichkolwiek wątpliwości przez pozwanego co do bieżącego regulowania zobowiązań przez spółkę upłynął stosunkowo krótki okres. Do tego momentu nie powstał obowiązek złożenia sprawozdania. Nie istniały żadne dostępne dokumenty, które mogłyby dawać pełny obraz sytuacji spółki (...). Posiadane przez pozwanego szczątkowe dane, w znacznej mierze niepotwierdzone dokumentacją źródłową nie uzasadniały zatem zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości. W konsekwencji zatem Sąd uznał, że spełnione zostały przesłanki z art. 299 § 2 k.s.h.

W myśl art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza. W związku z powyższym Sąd uchylił nakaz zapłaty w stosunku do pozwanego R. M. (1) i oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. Mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu Sąd włożył na powódkę obowiązek zwrotu kosztów poniesionych w niniejszym postępowaniu przez pozwanego. Na przyznaną na rzecz pozwanego kwotę 6.792 zł składa się 3.192 zł tytułem opłaty od zarzutów (k. 143) oraz 3.600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, ustalone na podstawie §6 pkt 6 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. 2013 rok, poz.490 ze zm.).

Sygn. akt VIII GC 492/14

S., (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)